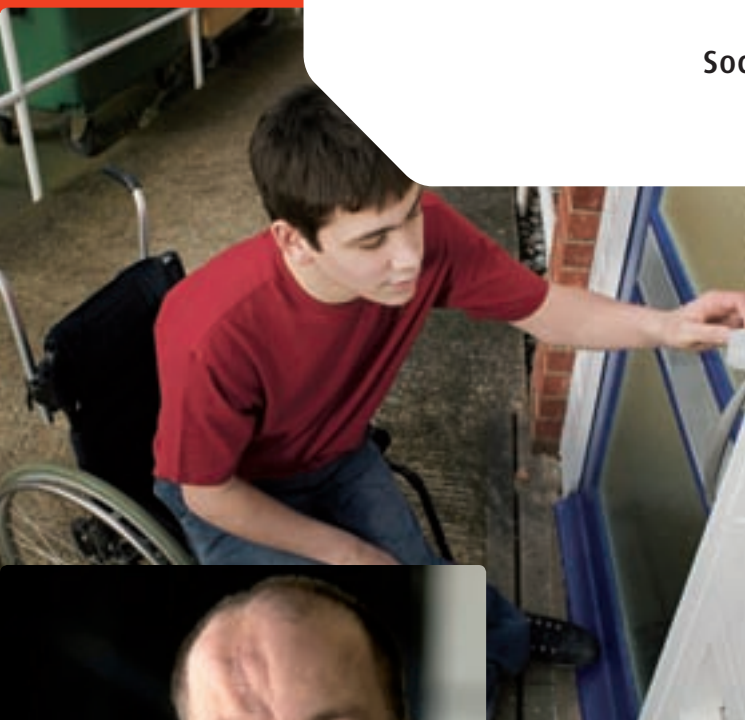

Lettere at leve med et handicap

Socialpolitiske mål og indsatser på
handicapområdet 06/07

SOCIALMINISTERIET

Forord	3
Bedre service med borgerne i centrum	4
Kommunalreformen forenkler sagsgangene	6
Flere handicapboliger på vej	8
Børn med et handicap får bedre hjælp og støtte	10
Brug for alle	12
Foreningsliv giver et bedre livsindhold	14
Selvbestemmelse afløser formynderi	16
Andre opgaver	18
Sociale nøgletal	19

Lettere at leve med handicap

Alle skal – uanset handicap – have mulighed for at leve en aktiv og selvstændig tilværelse. Det skal være lettere at leve med et handicap. Ikke bare fordi man får økonomisk kompensation eller hjælpemidler stillet til rådighed, men også fordi indsatsen bliver tilrettelagt efter det enkelte menneskes behov, så man kan deltage fuldt ud i samfundslivet, og så man undgår isolation og social udstødelse.

Jeg lægger vægt på, at vi omsætter de bærende principper i handicappolitikken – ligebehandling, compensation og sektoransvar – til praktiske initiativer, der kan gøre en forskel i dagligdagen.

Jeg lægger vægt på, at mennesker med handicap har gode og tidssvarende boliger, og at de har mulighed for selv at vælge, hvor og hvordan de vil bo.

Jeg lægger vægt på, at vi giver støtte i form af praktisk og personlig hjælp, rådgivning og optræning, uddannelse og beskæftigelse.

Jeg lægger vægt på, at alle får bedre overblik over tilbudene. Med kommunalreformen er rammerne forbedret, så mennesker med handicap kan få både bedre hjælp og større indflydelse på deres egen situation. VISO, som er forkortelsen for en Videns- og Specialrådgivnings Organisation, skaber et landsdækkende overblik over den samlede specialrådgivning, og dermed får borgerne mere tryghed og kvalitet i sagsbehandling. Tilbudsportalen skaber et overblik over en række tilbud på det sociale område.

Jeg lægger vægt på, at de nye handicapråd bidrager til en konstruktiv dialog med kommunerne om den lokale handicappolitik.

Endelig lægger jeg vægt på, at mennesker med handicap får bedre behandling alle steder i systemet. Derfor vil jeg –

sammen med kommunerne, organisationerne og andre parter – stille mig i spidsen for et udviklingsarbejde på handicapområdet, så vi kan finde nye veje til at gøre det nemmere at leve med et handicap.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Eva Kjer Hansen'.

Eva Kjer Hansen
Socialminister

Mennesker med et handicap skal have bedre mulighed for at uddanne sig. Muligheder og i særdeleshed barrierer i det nuværende system skal afdækkes.

VISIONER

Bedre service med borgeren i centrum

Mennesker med handicap skal have en bedre service i kommunerne. Bedre sammenhæng og koordination i sagsbehandlingen er nøgleordene. Regeringen vil bane vejen for flere frie valg og flere individuelle løsninger.

Alle borgere skal have en bedre service, når de henvender sig til det offentlige for at få hjælp eller rådgivning. Mennesker med handicap er ofte i kontakt med sagsbehandlere gennem hele deres liv, og det stiller særlige krav til den service, som kommunerne skal tilbyde.

Den enkelte borger har brug for helhedsløsninger. Især mennesker med handicap skal føle, at der er sammenhæng i den støtte, der bliver tilbudt igennem et helt livsforløb. Derfor har socialministeren sat projekt **Nye og Nemmere Veje** i gang. Projektet er en vision om at nedbryde barrierer, for-

enkle adgangen til det offentlige og skabe bedre sammenhæng i den hjælp, der tilbydes borgerne. På især fem områder skal projektet gøre livet lettere for mennesker med handicap.

Én kommune, én sagsbehandler

I fremtiden har én myndighed – kommunen – ansvaret for at hjælpe borgere med handicap. Det skal kunne mærkes helt konkret i forhold til sagsbehandlingen. Derfor vil der blive sat forsøg i gang, hvor den enkelte borger fremover får adgang til én enkelt sagsbehandler, som så skal koordinere kontak-

Initiativer

- Projektet **Nye og Nærmere Veje** sætter fokus på områder, som kan forbedre den offentlige service til mennesker med handicap. Fokus skal rettes mod individuelle behov, på helhedstænkning og fleksibilitet frem for paragraffer.
- Under projekt **Nye og Nærmere Veje** er der sat 12 konkrete projekter i gang.

Læs mere

Socialministeriet: [www.social.dk/ministeriets_omrader/Handicap/Nye og Nærmere Veje...](http://www.social.dk/ministeriets_omrader/Handicap/Nye_og_Nemmere_Veje...)

Socialministeriet: "Det kan blive nemmere... et debatoplæg med handicappedes personlige fortællinger".
Pjecen kan hentes på www.social.dk.

Mål

- De individuelle behov skal i centrum. Adgangen til det offentlige skal forenkles.
- Det skal være nemmere at leve med et handicap. Der skal skabes en enklere adgang for mennesker med handicap til det offentlige. Der skal større fokus på de individuelle behov frem for standardiserede løsninger.
- En holdningsændring – så der i højere grad kommer fokus på ressourcer frem for handicap.

ten til andre dele af kommunen. Det vil gøre kontakten til den kommunale forvaltning mere enkel for borgeren og fremme helhedstænkningen i kommunerne.

Handicap i alle dele af planlægningen

Kommunerne skal på alle områder i deres daglige administration og politikudvikling tage hensyn til mennesker med handicap. Det gælder alle spørgsmål fra byggeri til kultur og sport. Derfor bliver der sat et mainstreamingsforsøg i gang i nogle kommuner, der har til formål at inddrage handicapasperpekter i generel politikudvikling i kommunen.

Bedre transportmuligheder

I dag er transportområdet præget af flere forskellige ordninger. Det kan være svært for den enkelte at overskue de mange forskellige regelsæt, som afhænger af, hvorfor man skal transporteres. Der er behov for enkle og individuelle løsninger.

En arbejdsgruppe under Transport- og Energiministeriet skal afdække området og komme med forslag til at forbedre de muligheder, som for eksempel blinde og svagsynede har for at få hjælp til transport.

Deltagelse i foreningslivet

Regeringen ønsker, at idrætsforeningen, skakklubben og de lokale partiforeninger i højere grad er bevidste om, at mennesker med handicap ligesom andre mennesker kan være et stort aktiv for foreningerne. "Se personen og ikke handicappet", lyder et af de mange råd, man kan give foreninger, så de i højere grad tiltrækker borgere med handicap. Derudover har regeringen udsendt en pjec og søsat hjemmesiden www.rummelighed.dk, der har sat gang i debatten om handicappedes adgang til foreningslivet og det frivillige sociale arbejde.

Kortlægning af uddannelse blandt unge

Uddannelse er vigtigt – også for mennesker med handicap. Uddannelsesniveaet blandt borgere med handicap er generelt lavere end hos andre. Vi skal vide mere om, hvordan vi sikrer, at flere mennesker med handicap får en uddannelse. Muligheder og barrierer i det nuværende uddannelsessystem skal derfor afdækkes.

Med kommunalreformen er der nedsat handicapråd, der skal vejlede kommunerne i alle handicappolitiske spørgsmål. Det øger kommunernes fokus på handicaptilgængelighed og individuelle løsninger til gavn for mennesker med handicap.

Kommunalreformen forenkler sagsgangene

Bedre service til borgere med handicap følger i kølvandet på kommunalreformen. Med etableringen af VISO er det lettere at finde eksperthjælp i specielle sager, og kommunalpolitikerne skal tage mennesker med handicap med på råd, når de udarbejder handicappolitikken i kommunerne.

Med kommunalreformen skal man som borger fremover kun henvende sig ét sted for at få den rette hjælp efter den sociale lovgivning: i kommunen. Det gør det lettere for de borgere, der har behov for støtte, hjælp eller vejledning fra det offentlige.

Bedre og mere sammenhængende tilbud

Hjælpen til borgerne skal være mere fleksibel og helhedsorienteret – reformen har givet kommunerne fundamentet til i endnu højere grad at kunne følge denne målsætning. Større og stærkere kommuner har fået et bedre fundament for at hjælpe, såvel økonomisk som fagligt.

Med kommunalreformen har kommunerne som udgangspunkt overtaget alle opgaver på handicapområdet – og også

finansieringen af dem. De nye og mere bæredygtige kommuner kan sammensætte nye og bedre tilbud til borgere med handicap. For eksempel er det lettere for kommunerne at kombinere mere almindelige børnehaver med de meget specialiserede børnehaver. Borgere med et handicap vil desuden kunne mærke gevinsten ved to nyskabelser: VISO og Tilbudsportalen.

VISO giver bedre rådgivning

Borgere, der har brug for vejledning og rådgivning om de mest specialiserede og komplicerede problemer, skal have kontakt med den helt rigtige specialist fra starten. Det kræver et samlet overblik over de eksperter, som findes i landet. Regeringen har derfor oprettet VISO, som er forkortelsen for

Initiativer

- Nedlæggelsen af amterne har betydet, at der kun er én indgang til det offentlige.
- Alle kommuner har oprettet Handicapråd. Rådet skal vejlede kommunen om handicappedes behov.
- Der er oprettet en Videns- og Specialrådgivnings Organisation (VISO), som skal hjælpe kommunen og borgerne med at finde de bedste løsninger og tilbud i de sværeste sager.
- De mange tilbud skal samles på en tilbudsportal, der giver overblik.

Mål

- En mere enkel, effektiv og smidig sagsbehandling med forenklede arbejdsgange.
- Højere serviceniveau. Med kun én indgang til det offentlige bliver der bedre sammenhæng i borgerservicen.
- Mindre bureaukrati og mere fokus på individuelle behov.

Læs mere

Indenrigs- og Sundhedsministeriet:

"Kommunalreformen – kort fortalt." Pjecen kan hentes på www.im.dk/Publikationer

Socialministeriet: www.social.dk/temaer/Kommunalreformen

Styrelsen for Socialrådgivning og Social Service:
www.spesoc.dk

en ny Videns- og Specialrådgivnings Organisation. VISO består af et netværk af specialister, som netop skal hjælpe både kommuner og borgere med rådgivning i de sværeste sager.

Tilbudsportal giver overblik og viden

Det skal være nemmere for kommunen at finde ud af, hvilket tilbud der er bedst for borgeren. Regeringen har derfor besluttet at oprette en database på internettet. Tilbudsportalen er under opbygning og vil være fuldt opdateret i foråret 2007. Den skal indeholde en lang række væsentlige oplysninger om tilbuddene på det sociale område. Både borger og sagsbehandler kan få viden om tilbuddets målgruppe, metoder og andre vigtige informationer.

Handicapråd skal rådgive kommuner

For at sikre en glidende overgang og for at ruste kommunerne til opgaven har partierne bag reformen vedtaget at indføre handicapråd allerede fra 1. april 2006.

Gigtplagede, kørestolsbrugere og blinde er blandt de grupper, der er repræsenteret i de nye handicapråd. De skal for eksempel rådgive i spørgsmål om trafikale forhold i kommunen eller om tilgængelighed i kommunale bygninger.

Handicaprådene skal være med til at sætte fokus på de handicappedes rettigheder i den kommunalpolitiske dagsorden, ikke alene på det sociale område, men på alle relevante politikområder.

Det skal være nemmere for mennesker med handicap at få en tidssvarende og tilfredsstillende bolig efter eget valg. Derudover skal boliger til handicappede i langt højere grad integreres med alment boligbyggeri.

Flere handicapboliger på vej

Flere valgmuligheder, bedre overblik, integration med almindelig beboelse og nye boliger – sådan lyder nøgleordene for regeringens initiativer på boligområdet.

Nu får mennesker med handicap bedre muligheder for at finde et godt sted at bo. Der kommer flere og bedre tilbud til handicappede på boligmarkedet, og det bliver nemmere at få overblik over tilbud og rettigheder.

Målet var klart, da regeringen i 2004 gik i gang med at skabe bedre vilkår på boligområdet for mennesker med betydelige handicap. Inden udgangen af 2006 skulle der nyopføres eller renoveres et sted mellem 700 og 1.200 boliger til mennesker med de sværeste handicap. Der blev afsat 546 millioner kroner, og fra den pulje er der siden 2004 givet tilskud til 1.240 nye eller renoverede boliger. Tilskuddet er givet til renovering og ombygning af § 108 botilbud og til etablering af almene boliger til mennesker med handicap.

Der er i alt givet støtte til opførelse af cirka 15.200 almene ældre- og handicapboliger i 2004-2006, heraf cirka 3.300 amtskommunale ældre- og handicapboliger. Hensigten er at sikre en bred palet af bomuligheder til mennesker med forskellige behov.

Tilskud til ombygning

Boliger til ældre og handicappede bliver ofte bygget i samlede komplekser – men boligerne er sjældent blandet med almindelig beboelse. Derfor blev der i 2005 oprettet en pulje på 17,5 millioner kroner til ombygning af almene ungdoms- og familieboliger til boliger for ældre og handicappede. Boligerne bliver en del af det almene byggeri, så beboerne kommer tættere på mennesker uden handicap. Det er med til at styrke kontakten mellem mennesker og forbedre integrationen af mennesker med handicap i samfundet. Mange almene boliger har allerede brede døre, elevatorer og lignende indretninger, som gør dem velegnede til handicapboliger. Puljen kunne anvendes til blandt andet installation af nødkaldeanlæg og vel-

Initiativer

- Der er afsat en pulje på 546 millioner kroner til renovering af og opførelse af 700-1.200 boliger for mennesker med de sværeste handicap.
- Der er afsat 17,5 millioner kroner til at ombygge flere almene boliger til ældre- og handicapboliger.
- En arbejdsgruppe i Socialministeriet skal se på, hvilke rettigheder der kan overføres fra lejelovgivningen til de længerevarende botilbud.

Resultater

I perioden 2004-2006 er der givet tilskud til forbedring og udbygning af i alt 900 botilbud for mennesker med handicap efter serviceloven (BOHANDI), samt ialt 340 almene boliger for yngre fysisk handicappede.

egnede badeværelser, og på den måde kan mennesker med handicap få nye boliger uden alt for store omkostninger.

Øget retssikkerhed

Retssikkerheden skal ikke være ringere for mennesker, der bor i længerevarende botilbud, end for mennesker der bor i udlejningsboliger. Derfor har Socialministeriet nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på, hvilke rettigheder der kan overføres fra lejelovgivningen til de længerevarende botilbud efter servicelovens § 108.

Mål

- Mennesker med handicap skal have bedre tilbud om en bolig, der svarer til deres behov.
- Nybyggeri og renoveringer skal bringe handicapboliger på niveau med andet byggeri.
- Flere handicapboliger skal integreres med alment boligbyggeri.

Læs mere

Socialministeriet: www.social.dk/puljer

Handicap-portalen: www.handicap-portalen.dk

De Samvirkende Invalideorganisationer:
www.handicap.dk

Servicelovens § 108

Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 er målrettet mennesker med behov for omfattende støtte og pleje. Disse botilbud er ikke omfattet af lejelovgivningen.

Børn med et handicap får bedre hjælp og støtte

Børn med en hjerneskade skal have flere optræningstilbud, kvaliteten skal løftes, og så skal en fortsat udvikling sikre, at alle får den bedst mulige hjælp.

Vilkårene for børn med handicap og deres forældre skal være bedre. Derfor skal børn med hjerneskade have flere og bedre optræningstilbud.

Forældre, der venter eller har et barn med handicap, skal have bedre vilkår. Ingen kvinde skal føle sig tvunget til abort på grund af dårlig økonomi eller mangel på hjælp fra det offentlige. Derfor har Socialministeriet udgivet pjecen **Forældre til et barn med handicap**, der giver et overblik over mulighederne for hjælp. I kølvandet på pjecen er der afsat 25,4 millioner kroner til flere og bedre kommunale tilbud til børn med hjerneskade. Pengene skal bruges fra 2005 og tre år frem.

I første omgang har syv kommuner fået støtte til projekter, der skal indsamle viden om indsatsen for familier med handicappede børn. En del af projekterne skal indsamle konkret viden om familiernes behov for vejledning og rådgivning, andre skal forbedre dialogen mellem rådgivere og borgere, og atter andre skal udvikle modeller for opsøgende virksomhed. Erfaringer fra projekterne skal bruges til at forbedre den fremtidige indsats over for forældre til børn med handicap og til at sparke nye udviklingsinitiativer i gang.

Bedre og flere optræningstilbud

Børn med hjerneskade har modtaget meget uens tilbud om optræning rundt om i landet. Der har været store forskelle både på kvaliteten af tilbuddene og metoderne fra amter og kommuner. En af konsekvenserne har været, at et stigende antal familier er begyndt at træne deres barn i eget hjem i stedet for at bruge de offentlige tilbud.

Regeringen har i 2002 sat et udviklingsprojekt i gang med 20 millioner kroner fra satspuljen. Projektet skal over fire år dels forbedre tilbuddene, dels sørge for at børn over hele landet får adgang til samme hjælp og støtte.

I første fase blev Marselisborg Centret bedt om at kortlægge de eksisterende tilbud i socialektoren, undervisningssektoren og sundhedssektoren. Centeret bad en række fagfolk og forældre om at bidrage med deres synspunkter og erfaringer, og til sidst blev der udarbejdet modeller for øget kvalitet i optræningsindsatsen.

Initiativer

- Partierne bag satspuljen har afsat 25,4 millioner kroner til kommunale initiativer for familier med handicappede børn. Der er i første omgang givet støtte til syv projekter, der skal udvikle konkrete metoder til at forbedre indsatsen for forældre med handicappede børn. Erfaringerne fra projekterne skal efterfølgende bruges til at iværksætte et større udviklingsprojekt.
- Partierne bag satspuljen har også afsat 20 millioner kroner til forbedring af optræningsindsatsen for børn med hjerneskade. Der er i 2004 blevet givet støtte til 16 projekter, som dels sætter fokus på samarbejdet mellem myndighed og borger, dels skal forbedre metoderne, effekten og kvaliteten. Det er meningen, at de høstede erfaringer skal videreformidles til fagpersonalet, når projektet slutter i 2007.

Mål

- Et enstemmigt Folketing besluttede i 2003 at sikre, at ingen gravide, der venter et barn med funktionsnedsættelse, skal føle sig tvunget til abort på grund af manglende økonomiske eller sociale hjælpeforanstaltninger.
- Børn med hjerneskade og deres forældre skal have den bedst mulige hjælp og skal kunne vælge mellem forskellige optræningstilbud.

Nye metoder skal hjælpe børn med hjerneskade

I 2004 inviterede Socialministeriet kommuner og amter til at søge puljemidler til lokale udviklingsprojekter om metoder i arbejdet for børn med hjerneskade. Der blev givet støtte til 16 projekter. Projekterne er mangfoldige og handler for eksempel om at give forældrene bedre muligheder for at afprøve forskellige træningsmetoder, at udvikle et hjemmetræningstilbud som supplement til det offentlige skoletilbud og udvikle et bedre samarbejde mellem myndighed og borger. Når projektet slutter i 2007, skal de høstede erfaringer komme fagpersonale til gavn i form af vejlednings- og undervisningsmateriale om bedre træningsmetoder.

Socialministeriet har desuden taget initiativ til et dansk/norsk forskningsprojekt om intensiv træning efter Doman og Family Hope Center metoderne. Projektet skal danne grundlag for en videnskabelig vurdering af metoderne.

Læs mere

Socialministeriet: www.social.dk/ministeriets_omrader/Handicap/

Nye og Nemmere Veje

Socialministeriet: "Forældre til et barn med handicap". Pjecen kan hentes på www.social.dk

Styrelsen for Socialrådgivning og Social Service: www.spesoc.dk

Marselisborg Centret: www.marselisborgcentret.dk

Virksomheden Tyrolit i Ishøj har på tredje år 38-årige Michael Posin ansat. Michael er udviklingshæmmet og deltager i de daglige arbejdsopgaver sammen med de andre ansatte.

Brug for alle

Regeringen har gennem flere år styrket indsatsen for at få flere mennesker med handicap ud på arbejdsmarkedet senest gennem handlingsplanen **Handicap & Job**. Det sker ved fortsat at udvikle og forny den beskyttede beskæftigelse og fokusere på de virksomheder, der traditionelt ikke ansætter mennesker med handicap. Med 80 millioner kroner fra satspuljen vil indsatsen blive forstærket over for de mennesker med handicap, der har vanskeligt ved at komme ud i såkaldt almindelige job.

Arbejde øger i sig selv følelsen af selvværd og identitet. Derudover er det en del af regeringens handicappolitik, at alle skal have mulighed for at deltage i arbejdslivet. Det har det danske samfund brug for.

Lyt til dem, det drejer sig om

Sammen med de handicappede og de beskyttede værksteder skal vi udvikle og forny den beskyttede beskæftigelse. Det er vigtigt at lytte og inddrage mennesker med handicap, når de skal vælge beskæftigelse. Hvilke ønsker har de? Og hvordan

Mange flere mennesker med handicap skal have mulighed for at skifte en hverdag i beskyttet beskæftigelse ud med et liv på det ordinære arbejdsmarked.

kan arbejdspladserne blive bedre til at integrere dem? Er der brug for en bredere vifte af tilbud, som mere svarer til den enkeltes behov? Og hvad skal der i givet fald til?

Ansøgningspulje til initiativer

I 2006-2007 er der afsat 15 millioner kroner til modelprojekter og til at støtte konkrete initiativer, som udvikler alternative jobtilbud og ansættelsesmuligheder for mennesker med handicap under 65 år. Der kan være tale om service- og produktionsvirksomheder, som udskiller enkle afgrænsede arbejdsopgaver og tilpasser dem til den handicappede, eller servicefunktioner, som en handicappet kan udføre. Man kan også forestille sig støtte til at oprette særlige produktionsenheder for handicappede i tilknytning til virksomheder.

Det handler om at tænke mere utraditionelt og prøve nye måder at gøre tingene på. Det forudsætter dog, at der ikke skabes konkurrenceforvriddning. Målet er at tilskynde de kommunale myndigheder og dagtilbud til at tænke i mere individuelt tilrettelagte tilbud, for eksempel som særligt tilrette-

lagte uddannelses- og træningstilbud, der kan støtte den handicappedes tilegnelse af social kompetence og faglige kvalifikationer.

Et konkret initiativ, som regeringen har sat i værk, er at stille en personlig assistent til rådighed på arbejdspladsen. Assistenten skal hjælpe sindslidende og personer med et psykisk handicap nogle timer om ugen i forhold til de opgaver, som kan være svære at håndtere selv.

Modelprojekter og inspiration

Tre eller fire kommuner iværksætter modelprojekter, der kan bane vejen for nye former for beskyttet beskæftigelse eller

arbejde. Projekterne skal inspirere andre kommuner til at tænke i nye baner og se nye muligheder. Man kan forestille sig, at kommunen, uddannelsessteder, dagtilbud, handicappe og virksomheder går sammen om at udvikle nye tilbud. Det handler om oplysning og viden til arbejdspladserne om, hvad det betyder, at den enkelte har et handicap. Arbejdspladserne skal også have rådgivning og vejledning om, hvor man kan hente hjælp. Der er gode erfaringer med at om-danne værksteder til uddannelsesmiljøer. Desuden skal kommunerne bruge og bygge videre på alle de gode erfaringer, der allerede er samlet, så den fremtidige indsats giver endnu flere mennesker med handicap et arbejdsliv.

Initiativer

- Med handlingsplanen **Handicap & Job – en beskæftigelsesstrategi for personer med handicap** er der i alt afsat 80 millioner kroner.
- Flere mennesker med handicap skal tilknyttes arbejdsmarkedet. I 2006-07 er der afsat 15 millioner kroner til arbejdet.
- Modelprojekter skal udvikle nye samarbejdsformer og uddannelses- og træningstilbud for mennesker med handicap – herunder også udviklingshæmmede.

Mål

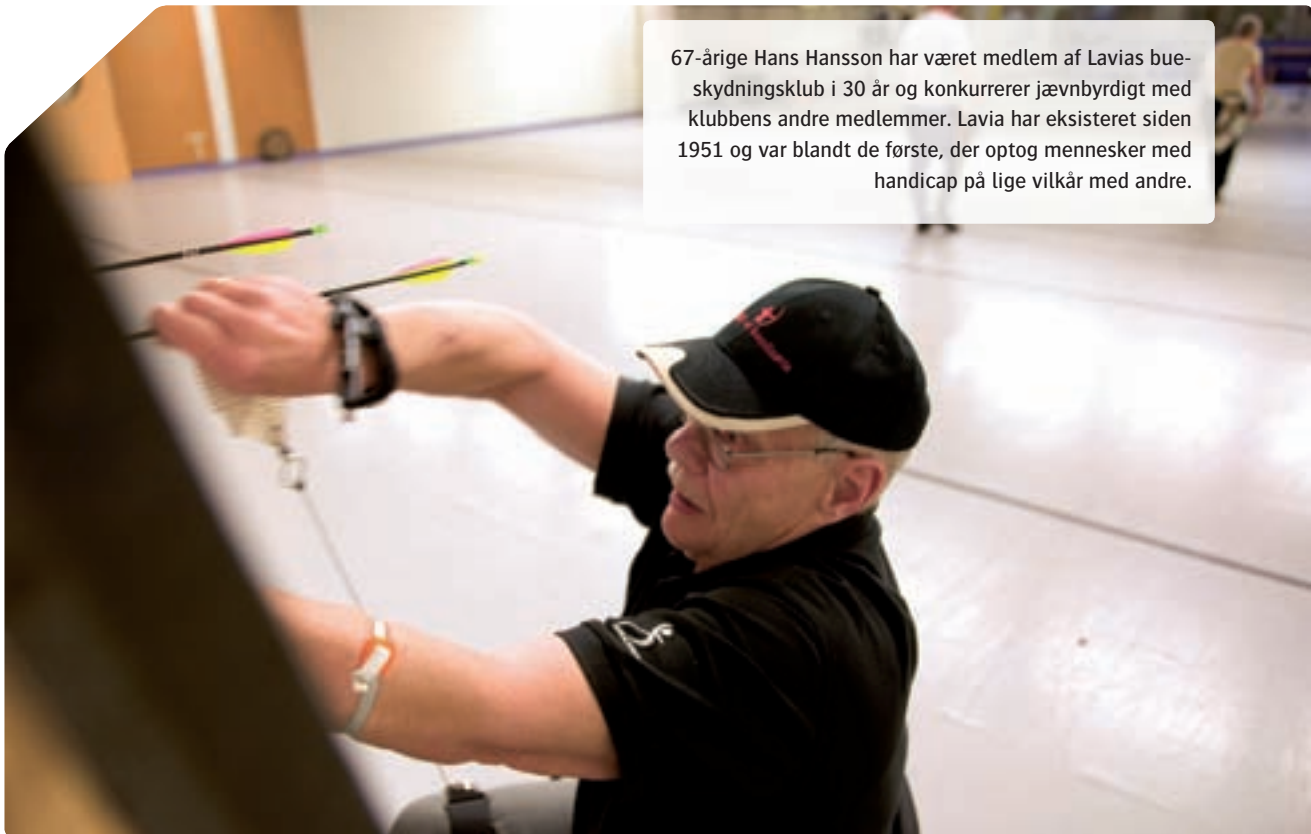
- Flere mennesker med handicap skal have et job.
- Nye former for beskyttet beskæftigelse skal hjælpe flere tættere på det ordinære arbejdsmarked.
- De beskyttede værksteder og kommunerne skal være bedre til at lytte til brugerne og se muligheder frem for begrænsninger.

Læs mere

Socialministeriet: www.social.dk/ministeriets_omrader/Handicap

Beskæftigelsesministeriet: "Handicap & Job – en beskæftigelsesstrategi for personer med handicap". Hent handlingsplanen på www.bm.dk/handicap

Arbejdsmarkedsstyrelsen: www.ams.dk/Temaer/Handicap

67-årige Hans Hansson har været medlem af Lavias bueskydningsklub i 30 år og konkurrerer jævnbyrdigt med klubbens andre medlemmer. Lavia har eksisteret siden 1951 og var blandt de første, der optog mennesker med handicap på lige vilkår med andre.

Foreningsliv giver et bedre livsindhold

Et aktivt foreningsliv kan bryde social isolation og give indhold i hverdagen. Derfor skal der være bedre vilkår, så flere mennesker med et handicap bliver aktive i de lokale foreninger.

”Vil I opfordre en spastiker eller en udviklingshæmmet til at gå med i jeres forening? Eller vil I holde jer tilbage? Hvis handicappede skal vide, at I gerne vil have dem som medlemmer – så vis det!” Sådan står der på rummelighed.dk; en hjemmeside om foreningsliv og mennesker med handicap.

En undersøgelse fra 2003 viser, at under en procent af medlemmerne i de danske foreninger har et handicap. Regeringen vil opmuntre foreninger til at åbne sig for mennesker med handicap.

Foreningsliv bryder social isolation

Et aktivt foreningsliv kan bryde social isolation, give indhold i hverdagen og øge livskvaliteten. Mennesker med et handicap, der ikke kan deltage på arbejdsmarkedet, kan få mod på tilværelsen ved at skabe og vedligeholde sociale netværk i en forening – både til mennesker med og uden handicap. Socialministeriet vil derfor udvikle et koncept for tema- og debataftener i lokalforeninger om, hvordan man skaber bedre vilkår i foreningslivet for mennesker med et handicap. Et af temaerne bliver, hvordan man etablerer mødet mellem foreningen og mennesker med handicap i lokalområdet.

Skub til vanerne

Men hvorfor er der så få mennesker med handicap i foreningerne? En af grundene er, at foreningsverdenen og det frivillige sociale arbejde opfatter mennesker med et handicap som en social opgave og ikke som en ressource. Det kan være svært at se potentialerne, fordi man ofte fokuserer mere på selve handicappet end på de menneskelige kvaliteter.

Initiativer

- For at hjælpe såvel foreninger som de handicappede på vej er der udgivet to debathæfter om handicappede i henholdsvis foreninger og frivilligt arbejde. **Et medlem som alle andre** og hjemmesiden www.rummelighed.dk har fokus på, hvad foreninger konkret kan gøre for at tiltrække flere medlemmer med handicap.
- Med projekt **Nye og Nærmere Veje** vil der blive sat yderligere fokus på de handicappede og foreningslivet.

Læs mere om Nye og Nærmere Veje på side 4.

Mål

Handicappede skal have bedre mulighed for at blive integreret i samfundet igennem deltagelse i frivilligt socialt arbejde og foreningsliv.

Men når foreningerne først får kontakt til mennesker med handicap, forsvinder fordommene, og engagementet stiger. For en del af de mennesker, der lever med et handicap, ligger udfordringen i at bryde den sociale isolation og i det hele taget være opmærksomme på mulighederne.

Et medlem som alle andre

Udsendelsen af to debathæfter til de frivillige organisationer, **Handicap og foreningsliv** og **Handicap og frivillighed**, skal gøre op med vanetænkningen i foreningslivet. Hæfterne præsenterer undersøgelsen af handicappedes deltagelse i foreningslivet og lægger op til en debat om løsninger.

UFC Handicap har udgivet pjecen **Et medlem som alle andre**. Den fortæller, hvad den enkelte forening kan gøre for at tiltrække medlemmer med et handicap. Det handler om ikke at lade handicapet overskygge personen, om at aflive myter og inddrage de "almindelige" medlemmer i foreningens bestræbelse på at give handicappede en varm modtagelse.

Læs mere

Socialministeriet: www.social.dk/ministeriets_omrader/Handicap

Om foreningsliv og mennesker med handicap: www.rummelighed.dk

Regeringens handlingsplan for handicapområdet: www.oem.dk/publikationer/2003

Styrelsen for Socialrådgivning og Social Service: www.spesoc.dk

Mennesker med handicap skal have bedre mulighed for at finde en tilfredsstillende bolig. Det skal være muligt frit at vælge mellem private og offentlige botilbud.

Selvbestemmelse afløser formynderi

Nu skal mennesker med handicap have samme muligheder som andre borgere for at træffe frie, personlige valg.

Mere selvbestemmelse, mindre formynderi. Det er regeringens målsætninger for det frie valg, der nu skal give mennesker med handicap mere selvbestemmelse, når hjælpen fra det offentlige skal planlægges. Den øvrige del af befolkningen har længe haft flere valgmuligheder. Også for handicappede er det frie valg slået igennem på flere punkter, så man for eksempel kan vælge en ledsager med samme interesse som én selv, eller så man kan bo i den kommune, man ønsker.

Vælg din egen ledsager

For mange mennesker med handicap kan det være en daglig udfordring at få overtøjet af og på, flytte sin kørestol eller finde vej. Både kørestolsbrugere, blinde og stærkt svagsynede har brug for hjælp, når de skal ud af hjemmet. Derfor er ledsageordningen for handicappede en god hjælp. Tidligere

skulle man være 18 år for at få ret til ledsagelse, og retten bortfaldt, når man fyldte 67 år. I dag er ordningen udvidet, så alle mellem 16 og 67 år kan få 15 timers ledsagelse om måneden – og hvis man har fået bevilget ledsagelse, inden man fylder 67 år, har man ret til at beholde den bagefter.

Ledsageordningen kan bruges til alt – fra at købe ind i hverdagen til at deltage i kulturelle og sociale aktiviteter. Selvom mennesker med handicap tit får støtte fra familien, kan det være en lettelse, at man ikke altid skal spørge forældre eller søskende om hjælp. Mange handicappede får også ekstra udbytte, hvis de deler interesser med deres ledsager. Derfor blev ordningen forbedret i 2005, så der nu er helt frit valg af ledsager (på nær meget nær familietilknytning).

Få en bolig, der opfylder dine behov

Mennesker med handicap har som alle andre brug for en bolig tilpasset den enkelte, men det kan være svært at finde. Det er specielt ærgerligt, hvis den bolig, man ønsker, ligger i en anden kommune. I dag kan man frit vælge mellem de tilbud, som findes i den kommunale boligforsyning. Derfor kan

Initiativer

Socialministeriet arbejder på at styrke det frie valg af plejeboliger og lignende boliger. Med lov om friplejeboliger, der trådte i kraft den 1. februar 2007, kan der etableres private plejeboliger uden for den kommunale boligforsyning.

Resultater

- Frit valg af ledsager betyder, at en god ven eller nabo kan blive godkendt som ledsager i 15 timer om ugen. Ordningen gælder for handicappede mellem 16 og 67 år.
- På boligområdet er der 1. juli 2002 indført frit valg af længerevarende kommunale botilbud og almene boliger for handicappede.

boligønsket godt gå i opfyldelse, selvom boligen ligger i nabokommunen. Med lov om friplejeboliger, der trådte i kraft den 1. februar 2007, etableres en kvote på 500 friplejeboliger årligt. Friplejeboliger er private plejeboliger uden for den kommunale boligforsyning. Med loven gives fonde, herunder selvejende institutioner, og andre private leverandører adgang til at etablere og drive friplejeboliger i konkurrence med de kommunale plejeboligtilbud. Den hjælp, borgeren har krav på i friplejeboligerne, er omfattet af servicelovens bestemmelser. Kommunerne afregner serviceudgiften med den private leverandør efter nationale takster. Målet er at give borgeren størst mulig indflydelse på valget af offentlig eller privat plejebolig.

Åbenhed og mere selvbestemmelse

Med kommunalreformen er myndighedsansvaret samlet et sted. Det styrker den faglige viden og giver fuldt overblik over tilbud på området. Retssikkerheden på det sociale område er derfor styrket markant. Derudover er der gennemført en decideret forbedring af retssikkerheden i forhold til afgørelser på sociale tilbud med: "den lille reform i den store reform".

Den lille reform supplerede de regler om god sagsbehandling, der allerede eksisterede. Hensigten var at sikre borgenes

Mål

Handicappede borgeres selvbestemmelse skal styrkes gennem frie valg. Mindre formynderi og mere målrettede tilbud.

Læs mere

Socialministeriet: www.social.dk/ministeriets_omrade/Aldre/Frit_valg

Socialministeriet: www.social.dk/ministeriets_omrade/Handicap/Personlig_hjaelp_og_bistand

Socialministeriet: www.social.dk/Lovstof/Krav_til_kommunernes_sagsbehandling_i_visse_sociale_sager (Lov nr. 222 af 22. marts)

retssikkerhed, efter sagsbehandleren har truffet sin afgørelse, så borgeren både får mere selvbestemmelse og bedre mulighed for at klage over afgørelser.

Andre opgaver

Det Sociale Tolkeprojekt bliver permanent

Personer med et hørehandicap har ofte brug for en tolk for at kunne kommunikere med hørende. Det Sociale Tolkeprojekt giver mulighed for at få tolkning ved familiesammenkomster, møder i handicaporganisationer og til fritidsaktiviteter. Ordningen bliver nu gjort permanent.

Læs mere på www.cfd.dk.

Uddannelse for unge udviklingshæmmede

Unge udviklingshæmmede skal have mulighed for at få en ungdomsuddannelse. Socialministeriet deltager i en arbejdsgruppe under Undervisningsministeriet, der skal afdække muligheder og opstille modeller for relevante undervisningsforløb for unge udviklingshæmmede.

Ny inspiration til kommunerne om funktionsevnetoden

Funktionsevnetoden blev evalueret i 2005. Metoden anvendes ved ansøgning om merudgiftsydelse efter servicelovens § 100. På baggrund af evalueringer vil der blive udarbejdet nye skemaer til funktionsevnetoden. Dette vil blive fulgt op med kursusaktiviteter for ledere og sagsbehandlere i kommunerne.

Læs evalueringen på www.spesoc.dk
– under Handicap.

Borgerens retssikkerhed skal styrkes

Socialministeren har sammen med KL aftalt en kortlægning af kommunikation og arbejdsgange i indsatsen på det sociale område over for mennesker med handicap.

Kortlægningen skal danne basis for at vurdere udbyttet ved digital forvaltning og skal nu give grundlag for iværksættelse af digitale initiativer på handicapområdet i kommunerne.

Digitalisering skal skabe gevinster for både borgere, politikere, forvaltninger og samfundet generelt. Digitalisering skal være et af de redskaber, der sikrer, at borgeren oplever sammenhæng og en stigende kvalitet i den sociale indsats.

Arbejdet vil sætte fokus på mulighederne for en bedre sagsbehandling, borgerinddragelse og systematisk opsamling af viden om indsatser, kvalitet og effekter.

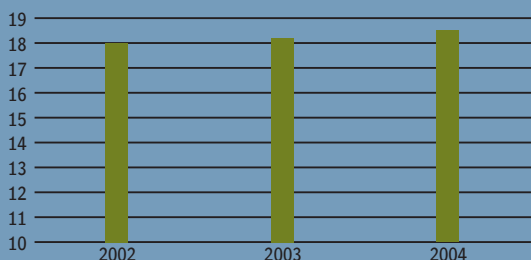
Sociale nøgletal

for udviklingshæmmede og fysisk handicappede

Nøgletal på voksenområdet

I 2004 er de offentlige nettodriftsudgifter til voksne udviklingshæmmede og fysisk handicappede på cirka 18,5 milliarder kroner. Det betyder, at udgifterne i forhold til året før steg med 350 millioner kroner og yderligere 100 millioner kroner i forhold til 2002. Stigningen kan især henføres til en stigning på cirka 200 millioner kroner fra 2002 til 2004 for aktivitets- og samværstilbud og en stigning i udgifter til kontaktperson- og ledsageordning på 150 millioner kroner.

Offentlige nettodriftsudgifter til voksne udviklingshæmmede og fysisk handicappede (milliarder kroner 2006-prisniveau)

Kilde: De kommunale regnskaber

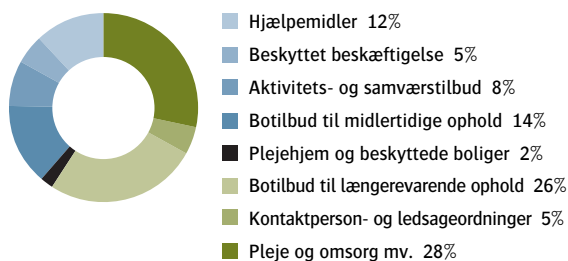
De samlede udgifter går blandt andet til, at udviklingshæmmede eller fysisk handicappede har mulighed for at få ophold i et botilbud eller anden beskyttet bolig.

Derudover ydes støtte, så udviklingshæmmede og fysisk handicappede kan tilbydes en ledsageordning, og til generel pleje og omsorg til de borgere, der har behov for hjælp i hverdagen.

For at sikre en indholdsrig hverdag og som et led i indslusningen af udviklingshæmmede og fysisk handicappede på det almene arbejdsmarked, yder det offentlige også støtte til beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud.

Endelig ydes hjælp til køb af hjælpemidler, som kan afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne og dermed lette den enkeltes hverdag.

Samlede offentlige nettodriftsudgifter til voksne udviklingshæmmede og fysisk handicappede fordelt på serviceområder

Lidt over en fjerdedel af de offentlige udgifter til udviklingshæmmede og fysisk handicappede går til udgifter i forbindelse med botilbud til længerevarende ophold. Udgifter i forbindelse med pleje og omsorg beløber sig til lidt over en fjerdedel af de samlede udgifter.

Øvrige udgifter fordeler sig på hjælpen til beskyttet beskæftigelse, hjælpemidler, kontaktperson- og ledsageordning, plejehjem, beskyttede boliger og midlertidige botilbud.

I perioden 2000 til 2005 er antallet af personer, som i løbet af året havde ophold i et længerevarende botilbud til udviklingshæmmede og fysisk handicappede, faldet med cirka 400 personer. I 2005 er der 7.732 beboere i et længerevarende botilbud. Denne reduktion opvejes dog af en stigning i antallet af personer under 65 år på plejehjem og i almene ældre- og handicapboliger. Alene fra 2004 til 2005 er antallet af personer under 65 år på plejehjem og i almene ældre- og handicapboliger steget fra 6.880 personer til 7.360 personer.

I samme periode har antallet af udviklingshæmmede og fysisk handicappede, som i løbet af året havde ophold i et midlertidigt botilbud, ligget forholdsvis stabilt på et niveau omkring 7.000. I 2000 var der således 7.050 personer, som havde ophold i et midlertidigt botilbud, mens der i 2005 er 6.982 personer.

Det lille fald i antallet af personer i længerevarende botilbud skal også ses i sammenhæng med, at antallet af personer med en kontaktperson- eller ledsageordning er mere end fordoblet i perioden 2001 til 2005, og at knap 118 personer flere modtager tilskud til ansættelse af en hjælper i hjemmet (plejehjælperordningen). Ligeledes modtager 31.775 personer under 67 år i 2005 varig hjemmehjælp. Samlet modtages 141.994 timers hjemmehjælp ugentlig.

Aktivitetsstal for voksne udviklingshæmmede og fysisk handicappede

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Antal beboere i længerevarende botilbud ¹⁾	8.112	7.703	7.691	7.593	7.793	7.732
Antal beboere i midlertidige botilbud	7.050	6.772	6.612	6.894	6.688	6.982
Antal tilskud til plejehjælperordning	-	1.074	1.070	1.070	1.072	1.192
Kontaktperson- og ledsageordning	3.234	4.876	4.922	5.552	5.819	7.271
Beskyttet beskæftigelse	11.912	12.408	12.750	12.089	12.319	12.151
Aktivitets- og samværstilbud	16.388	18.372	20.052	20.144	20.060	20.564

Kilde: Danmarks Statistik, ressourceopgørelsen

¹⁾ Længerevarende botilbud omfatter botilbud efter servicelovens § 108

Antallet af aktivitets- og beskæftigelsestilbud til udviklingshæmmede og fysisk handicappede er steget i perioden fra 2000 til 2005. Antallet af personer i beskyttet beskæftigelse er steget med 239 personer, og personer i aktivitets- og samværstilbud er steget med 4.176 personer fra 2000 til 2005.

Nøgletal på børneområdet

De offentlige udgifter til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne omfatter udgifter til merudgiftsydelse ved forsørgelse i hjemmet, udgifter til tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse i hjemmet, udgifter til særlige dag- og klubtilbud og udgifter til døgninstitutioner.

Udgifter til merudgiftsydelse ved forsørgelse i hjemmet, udgifter til tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse i hjemmet og udgifter til særlige dag- og klubtilbud udgør i 2004 knap 2,3 milliarder kroner. Udgifterne er steget i hele perioden, men de samlede udgifter er først sammenlignelige fra 2002, da udgifterne til særlige dag- og klubtilbud ikke blev opgjort særskilt indtil 2002. I perioden 2002-2004 er der tale om en stigning på cirka 184 millioner kroner eller cirka 8,8 procent. Udgiftsstigningen skal ses i sammenhæng med udviklingen i antallet af modtagere.

Offentlige nettodriftsudgifter til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne (2006-prisniveau)

Million kroner	2000	2001	2002	2003	2004
Merudgiftsydelse ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne	633	679	683	706	737
Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne	724	808	865	871	890
Særlige dag- og klubtilbud*	–	–	546	612	651
I alt	1.357	1.487	2.094	2.189	2.278

Kilde: Kommunale regnskabstal

* Udgifterne er ikke opgjort særskilt før 2002

I perioden 2000-2004 er antallet af modtagere af merudgiftsydelse og støtte til dækning af tabt arbejdsfortjeneste steget. Samlet set er antallet af modtagere steget med cirka 2.300 personer.

Aktivitetsstal for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Antal	2000	2001	2002	2003	2004
Tabt arbejdsfortjeneste	12.643	13.893	14.912	14.614	15.036
Merudgiftsydelse	31.479	32.161	31.741	30.136	31.367
I alt	44.122	46.054	46.653	44.750	46.403

Kilde: Danmarks Statistik

Der er også betydelige udgifter til handicappede børn på døgninstitutioner. Disse udgifter kan dog ikke opgøres særskilt, men indgår i de samlede udgifter til døgninstitutioner for såvel unge med nedsat funktionsevne som for unge med adfærdsproblemer. I september 2005 var der knap 2.000 indskrevne på døgninstitutioner for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og cirka 1.800 indskrevne i særlige dag- eller klubtilbud.

Lettere at leve med et handicap
Socialpolitiske mål og indsatser
på handicapområdet 06/07

Udgiver

Socialministeriet, Socialfagligt Center,
Handicapenheden
Holmens Kanal 22
1060 København K
TLF 33 92 93 00

Redaktion

Center for Politik og Jura,
Socialministeriet

Udgivelsesår: 2006

2. udgave, 2007

Oplag: 1.500 stk.

ISBN-10: 87-7546-368-7

ISBN-13: 978-87-7546-368-8

Design: Bysted A/S

Fotograf: Michael Daugaard,
Jens Honoré (Foto af socialministeren)

Tryk: Centertryk

”Lettere at leve med et handicap
Socialpolitiske mål og indsatser på
handicapområdet 06/07” kan bestilles
hos Socialministeriets lovekspedition
Holmens Kanal 22
1060 København K
TLF 33 92 93 26
(kl. 10.30-12.00 og 13.00-15.00)
ktlex@sm.dk

Pjecen kan også hentes
på www.social.dk

